

Beogradska filharmonija
Sezona 2021/22
Baš smo vas se uželeli

Petak, 4. mart 2022.

Stanislav Kočanovski
Mark Buškov, violina

Erih Wolfgang Korngold
Koncert za violinu i orkestar u De-duru op. 35

Moderato nobile
Romanze
Allegro assai vivace

Trajanje: oko 24 minuta

Gustav Maler
Simfonija br. 1 (*Titan*)

Langsam, schleppend. Immer sehr gemächlich
Kräftig bewegt, doch nicht zu schnell, Recht gemächlich
Feierlich und gemessen, ohne zu schleppen Sehr einfach und schlicht wie eine Volksweise,
und Wieder etwas bewegter, wie im Anfang
Stürmisch bewegt – Energisch

Trajanje: oko 53 minuta

Poput Rosinija i **Erih Wolfgang Korngold** (1897 - 1957) je u svet muzike ušao veoma rano. Nekadašnje čudo od deteta, sin uglednog bečkog kritičara, komponovao je već sa 10 godina, a tri više je imao kada su se izvodile njegove opere i pantomime u Beču i Minhenu. Godine 1934. je emigrirao u Ameriku i postao poznat kao kompozitor muzike za filmove. *Avanture Robina Huda*, *Morski soko*, *Kraljević i prosjak*, *Obmana*, samo su neki od popularnih naslova u čijim odjavnim špicama uz velika glumačka imena čitamo i Korngoldovo. U Americi nije želeo da piše bilo šta drugo osim filmske muzike, sve dok Hitler (kako je govorio "monstrum iz Evrope") ne nestane sa ovog sveta. Kada se to desilo, prvo delo koje je napisao 1945. godine bio je **Koncert za violinu i orkestar**, kojim je istovremeno želeo da odgovori na kritike da je kao uspešni holivudski kompozitor prodao sebe i svoj umetnički integritet. Na premijeri 15. februara 1947. publika je ovacijama ispratila solistu - Jašu Hajfecu. "Delo je čas namenjeno Karuzu, a čas Paganiniju. Suvišno je reći koliko sam bio oduševljen time što sam u jednoj osobi dobio obojicu", izjavio je Korngold koji se ovom kompozicijom vratio u koncertne dvorane pomirivši dva muzička sveta. U filmsku holivudsku muziku uneo je sofisticirani muzički jezik koji je rezultat njegovog klasičnog obrazovanja, ali se u svakom od tri stava prepoznaju i teme iz njegovih filmskih partitura pisane u raskošnom romantičarskom simfoniziranom stilu. U prvom stavu je za glavne teme iskoristio melodije iz filmova *Druga zora* i *Huares*, dok je središnja Romansa, veoma izražajne atmosfere, zasnovana na muzičkom materijalu iz filma *Jadni Entoni*. Trećim stavom, oblikovanim u formi ronda, koji donosi pravi vatromet tehničkih izazova za solistu, domira tema iz filma *Erola Flina - Kraljević i prosjak* za koji je Korngold dobio Oskara za muziku.

Snažno oslonjeno na simfonijsku tradiciju Betovena i Bruknera, prvo simfonijsko ostvarenje **Gustava Malera** (1860-1911) isrcitalo je jasne karakteristike njegovog simfonijskog stila. **Prva simfonija** je komponovana 1887-1888. godine, dok je Maler radio na mestu drugog dirigenta u Lajpciškoj operi. Premijera, koja je usledila u Budimpešti 1889. godine, rezultirala je lošim prijemom publike i razočaranjem kompozitora. Do 1907. godine, Maler je četiri puta redigovao partituru. Prvobitna petostavačna forma simfonije tematski je bila podeljena na dva

dela, sa tri stava u jednom delu i dva u drugom. Za naredna izvođenja u Hamburgu (1893) i Vajmaru (1894), delu je dodao podnaslov *Titan – tonska poema u formi simfonije* (*Titan* potiče od dela Žana Pola kojim je Maler bio inspirisan), kao i programske podnaslove stavova, koje je na kraju odbacio. Konačna verzija je četvorostavačna, jer je stav *Blumine*, koji se nekada nalazio između prvog i drugog stava, izbačen. Otkrio ga je tek 1966. godine Donald Mičel, a godinu dana kasnije je Bendžamin Britn dirigovao prvim izvođenjem integralne verzije simfonije. Razlog za uklanjanje ovog stava nije do kraja jasan, ali je pretpostavka da je ipak podlegao komentarima kritičara koji su ovaj stav nazivali sentimentalnim i trivijalnim.

Prva simfonija započinje hronološki niz od četiri simfonije *Čudesnog roga*, tematski i emocionalno inpirisane antologijom nemačkih narodnih pesama *Dečakov čudesni rog*. Pored mnoštva originalnih tema, Maler koristi i dve pesme iz ciklusa *Pesme putnika* i *Dečakov čudesni rog*, koje u prvom i trećem stavu ukršta sa novim materijalima.

Danica Maksimović